HALLITUKSEN ESITYS VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2015
Kepan lausunto Valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostolle 16.10.2014

Suomi ei saavuta 0,7-tavoitetta aikataulussa

Hallituksen talousarvioesitys on kehysriihessä sovittujen lisäleikkausten mukainen. Kehitysyhteistyömäärärahat vuodelle 2015 ovat kokonaisuudessaan 1 015,3 miljoonaa euroa, josta varsinaisen kehitysyhteistyön osuus on 788,2 miljoonaa euroa. Kehitysyhteistyömäärärahojen osuus bruttokansantulosta on ensi vuonna arviolta **0,48 prosenttia.**

Suomi ei siis tule saavuttamaan kansainvälistä sitoumustaan[1] 0,7 prosentin bruttokansantulo-osuuden saavuttamisesta vuoteen 2015 mennessä, vaan päinvastoin tavoitevuonna kehitysyhteistyön määrärahat laskevat niin euromääräisesti kuin prosenttiosuudella mitattuna vuoden 2014 tasosta. Varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahat laskevat kuluvan vuoden tasoon nähden 91 miljoonaa euroa.[2]

Hallituksen tekemät kehitysyhteistyömäärärahojen leikkaukset ovat pois köyhyyden ja eriarvoisuuden poistamiseksi tehtävästä työstä ja niistä kärsivät kaikkein heikoimmassa asemassa olevat köyhien maiden kansalaiset. Leikkaukset heikentävät myös rahoituksen ennakoitavuutta, mikä vaikeuttaa kehitysyhteistyön pitkäjänteistä suunnittelua ja laadukasta toteuttamista. Rahoituksen ennakoitavuus on vaikuttavan ja tuloksekkaan kehitysyhteistyön elinehto.

Epäonnistuminen 0,7-tavoitteen saavuttamisessa vaarantaa Suomen maineen globaalina vastuunkantajana ja vaikuttaa Suomen uskottavuuteen osallistua keskusteluun vuoden 2015 jälkeisestä kehitysagendasta ja sen rahoituksesta. Naapurimaistamme Norja, Ruotsi ja Tanska ovat jo 0,7-tavoitteen saavuttaneet.

Hallituksen mukaan Suomi tavoittelee määrärahakehitystä, jolla 0,7 prosentin määrärahataso bruttokansantulosta voidaan saavuttaa. Suomi ei kuitenkaan ole esittänyt mitään konkreetista tiekarttaa tavoitteen saavuttamiseksi, ja voimassaolevan kehyspäätöksen ja talousennusteen mukaan kehitysyhteistyön määrärahojen taso pysyy myös tulevina vuosina alle 0,5 prosentissa.

- **Suomen tulee julkaista konkreettinen suunnitelma ja aikataulu kehitysyhteistyömäärärahojen nostamisesta 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta ja sitoutua sen toimeenpanoon.**

1 Suomi ja muut rikkaat valtiot ovat YK:n 1970-luvulla asettaman tavoitteen mukaisesti sitoutuneet käyttämään kehitysyhteistyöhön vähintään 0,7 prosenttia bruttokansantulostaan. Suomi on osana EU:ta sitoutunut saavuttamaan tavoitteen vuoteen 2015 mennessä.
2 Vuoden 2014 määrärahataso on 1 102,6 miljoonaa euroa, josta varsinaisen kehitysyhteistyön osuus on 879,4 miljoonaa euroa.

Töölöntorinkatu 2, 00260 Helsinki PUH +358 9 584 233 FAX +358 9 584 23 200
www.kepa.fi

Ilmastorahoituksen tulee olla uutta ja lisäistä

Ilmastonmuutos ja sen aiheuttamat luonnon monimuotoisuuden ja elinympäristöjen heikkeneminen ja eriarvoisuuden kasvu ovat ihmiskunnan suurimpia haasteita. Monissa kehitysmaissa ilmastonmuutos vaarantaa elämisen edellytykset jo nyt. **Kehitysmaiden tarvitseman ilmastorahoituksen mittakaava on valtava**. Maailmanpankki arvioi jo vuonna 2011, että kehitysmaiden sopeutumistoimien rahoitus vaatii 70-100 miljardia dollaria vuodessa seuraavien 40 vuoden ajan,[3] siis kutakuinkin julkisen kehitysavun verran. Ilmastonmuutoksen hillinnän hintalappu on vielä suurempi: vuoteen 2030 mennessä rahoitustarpeen arvioidaan nousevan 140-175 miljardiin dollariin vuodessa.[4]

Rikkaat maat ovat sopineet kehitysmaiden ilmastorahoituksen kasvattamisesta 100 miljardin dollarin vuositasolle vuoteen 2020 mennessä. Pitkän aikavälin julkisen ilmastorahoituksen volyymista tai taakanjaosta ei ole vielä sovittu, joten Suomen maksuosuutta ei tiedetä, mutta vuonna 2009 tehtyjen arvioiden mukaan Suomen vuotuinen budjettirahoitteinen maksuosuus olisi 70—200 miljoonan euron välillä.

Suomi on sitoutunut osoittamaan köyhien maiden ilmastotoimiin (ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutuminen ja ilmastonmuutoksen hillintä) uutta ja lisäistä rahoitusta, sillä kyse on perinteiseen kehitysyhteistyöhön nähden uudesta haasteesta: kun 0,7-prosentin lupaus annettiin, ei ilmastonmuutosta osattu ottaa huomioon. **Sitoumuksensa vastaisesti Suomi kuitenkin kattaa ilmastorahoituksen kehitysyhteistyöbudjetista**. Vuoden 2015 talousarvioesityksessä ilmastorahoituksen osuus on 87,7 miljoonaa euroa. Kasvavat ilmastorahoitusvelvoitteet ja hupenevat määrärahat tarkoittavat, että kehitysyhteistyöhön jää jatkossa entistä vähemmän varoja.

- **Suomen tulee tasaisesti kasvattaa julkista ilmastorahoitusta 200 miljoonan euron tasolle, jotta kansainvälinen sitoumus rikkaiden maiden antamasta 100 miljardin dollarin vuosittaisesta ilmastorahoituksesta olisi Suomen osalta mahdollista täyttää.**

- **Ilmastorahoitusta ei tule lukea osaksi aiempaa 0,7-kehitysrahoitussitoumusta, sillä kyse on uudesta sitoumuksesta.**

3 http://wwwwds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2012/06/27/000425970_20120627163039/Rendered/PDF/702670ESW0P10800EACCSynthesisReport.pdf

4 http://www.worldbank.org/en/topic/climatefinance/overview

Uusia rahoituslähteitä kehitys- ja ilmastorahoitukseen

Vuonna 2015 hallitus jatkaa päästöoikeuksien huutokaupasta kertyvien tulojen ohjaamista kehitys- ja ilmastorahoitukseen. Päästöhuutokauppatulojen korvamerkitsemistä kehitys- ja ilmastorahoitukseen on tärkeää jatkaa myös tulevaisuudessa, vaikka ne eivät yksin riitäkään täyttämään kehitys- ja ilmastorahoitussitoumusten rahoitusvajetta. Vuonna 2014 päästöhuutokauppatulojen tason on arvioitu olevan noin 60 miljoonaa euroa.[5]

Suomen tulisi aktiivisesti edistää myös muiden uusien kestävän kehityksen rahoituslähteiden käyttöönottoa kotimaassa ja kansainvälisesti. Tällaisia rahoituslähteitä ovat muun muassa rahoitusmarkkinavero ja fossiilisten polttoaineiden tukien leikkaaminen ja varojen kohdistaminen kestävään kehitykseen.

- **Suomen tulee korvamerkitä päästöoikeuksien huutokaupasta saatavat tulot kehitysyhteistyöhön ja ilmastotoimiin myös jatkossa.**
- **Suomen tulee leikata fossiilisten polttoaineiden tukia kunnianhimoisesti sekä ohjata vapautuvia varoja energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistämiseen sekä kehitysmaiden ilmastotoimien rahoittamiseen.**

Lisätiedot:
Kehityspoliittinen asiantuntija Minna Havunen, +358 50 317 6738 ja minna.havunen@kepa.fi.

5 http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=312550&nodeid=15317&contentlan=1&culture=fi-FI